

احمدیان

قرائن و مقررات محاکمات

کارمندان دولت

این رساله فوق لیسانس خود را بوزارت مشورعت کار و خدمات اجتماعی که با موافقت
باماموریت نگارنده در دانشگاه تهران فرصتی شد دوره مؤسسه علوم اداری (فوق لیسانس)
را تحصیل وطنی نمایم تقدیم میدارم.

تیرماه ۱۳۴۶ - محمداحمدیان

۳۰۷

۲	پیش‌گفتار
۲ مکرر	مقدمه اول - حقوق اجتماعی مستخدم
۷	مقدمه دوم - مستخدم رسمی کیست
۹	مقدمه سوم - سیرتاریخ و تحول نظام‌های اداری
۱۰	تقسیم‌بندی
۱۰	محاكمات عمومی
۱۰	محاكمات بحساب عطیات مخصوص
۱۶	بخش اول
۱۰	محاكمات عمومی
۱۱	باب اول - محاكمات کارمندان کشوری
۱۱	فصل اول - وزیر*
۱۲	مبحث اول - موارد تعقیب
۱۵	مبحث دوم - طریق تعقیب
۱۶	مبحث سوم - مرجع رسیدگی
۱۶	مبحث چهارم - مجازات
۲۲	ذکر محاکمه بعضی از وزراء*
۲۲	فصل دوم - مسئولیت انضباطی نمایندگان مجلس شورای ملی
۲۱	نمونه‌های از تنبیهاات نمایندگان
۲۱	سلب مسئولیت‌های نمایندگان
۲۰	فصل سوم - کارمندان عادی دولت
۲۰	مبحث اول - محاکمه در دیوان کیفر
۳۰	مبحث اول - تشکیلات
۴۱	تاریخچه و سازمان فعلی دیوان کیفر
۴۲	صلاحیت
۴۸	طرز رسیدگی

اقدامات و تحقیقات در داد سران دیوان کثیر

۴۸

بحث دوم - اقدامات و رسیدگی در محکمه بدوی

۵۱

تجدید نظر

۵۵

فرجام خواهی

۵۶

اعاد داد رسمی

۵۸

بحث دوم - محاکمه در ادارات

۵۹

کارمندان بطور عموم

۵۹

پزشکان

کارمندان آموزشی

بحث اول - محاکمه اداری کارمندان بطور عموم

الف - مستخدمین رسمی

ب - مستخدمین کنتراتی

۶۰

انواع محاکمه اداری

۶۲

مباحث اول - محاکمات مربوط به امور غیر جزایی

۱ - تخلفات و تخلفات اداری مستخدمین رسمی

۶۲

۶۲

انواع محکمه :

۶۶

عادی

فوق العاده

الف - محکمه عادی

بدوی

تجدید نظر

ب - محکمه بدوی

تشریحات و وظائف اداره استخدام

۷۴

دادستان و وظائف او

۷۸

تکالیف متهم

صفحه	موضوع
۷۹	انتخاب اعضاء دادگاه
۸۱	صلاحیت دادگاههای اداری
۸۵	موارد عدم صلاحیت
۱۰	صلاحیت چیست ؟
۹۳	تشکیل دادگاه
۹۵	رسیدگی
۹۸	ماخذ و صدور رای
۹۹	اقدامات نهایی پس از صدور رای بدوی
۱۰۱	نظری با احکام دادگاههای اداری
۱۰۴	تشخیص مجازات
۱۰۵	تشدید مجازات
۱۱۰	— محاکمه مستخدمین کنتراتی و غیره
۱۱۰	۳ — تغییرات و متممات این نامه محاکمات اداری
۱۱۱	۱ — پزشکان
۱۱۲	۲ — تغییرات آموزشی
۱۱۴	۳ — این نامه محاکمات اداری مستخدمین جزیره
۱۱۵	جریان محاکمه بدوی مستخدمین جزیره
۱۱۷	محکمه تجدید نظر
۱۱۷	مستخدمین رسمی و کنتراتی درون رتبه روز مزد اتباع داخله
"	طرز تشکیل
۱۱۸	صدور رای
۱۱۹	بحث دوم — محاکمات مربوطه با امور جزایی
"	وظایف محکمه اداری در موارد بیکه بموجب قانون برای رسیدگی با امور جزایی صلاحیت دارد
۱۲۰	طرز رسیدگی
۱۲۲	مبارزه اعضاء محکمه اداری در امور جزایی
۱۲۴	مجازات

۱۴۶

موضوعات دیگر

۱۴۶

مقررات مخصوصه

۱۴۶

موارد الحالی

۱۴۷

(۱) احکامیکه بموجب اجرا گذاشته میشود

۱۴۸

ب- طریق توفیر العاده حکایت از حکم

۱۴۶

اطافه دادرس

۱۴۴

توضیح و ایراد مساعی چند

۱۴۴

۱- شریک و معاون جرم کیست

۱۴۵

۲- ارباب چیست ؟

۱۴۵

۳- احوال تبصره ماده ۲۰ این نامه محاکمات ادارت ۱۳۱۵

۱۴۶

۴- موانع تعزیر مجازات

۱۴۶

۵- احوال

۱۴۶

۶- برخی از جریان گسیون اصلی این نامه محاکمات ادارت

۱۴۵

خلاصه پیشنهادات

۱۴۷

امار از محاکمات اداری

۱۴۸

بدول امارات اقدامات محاکم و مراجع اداری

۱۴۹

باب دوم - محاکمه کارمندان قضائی

۱۴۹

تاریخچه

۱۴۹

عادی

۱۴۹

قون العاده

۱۴۹

فصل اول - تاریخچه

۱۷۸

فصل دوم - محاکمه عادی : داد سران انتظامی - دادگاه انتظامی

۱۷۸

مبحث اول - داد سران انتظامی

۱۷۸

خلاصه از سازمان و وظائف

۱۸۰

مبحث دوم - دادگاه عالی انتظامی و درجهت و ارتقاء و خرافات

صفحه	موضوع
۱۸۰	دادگاه بدوی
۱۸۱	تجدید نظر
۱۸۱	فصل سوم - قوای العاده
۱۸۱	انحلال دیران عالی کشور سابقه تاریخی
۱۸۱	من طرق قوای العاده تصفیه مذکورند و است
۱۸۲	تصفیه انواع تقصیرات انتظامی قذات و مجازات آنها
۲۰۶	باب سوم - بعضی بنگاهها و انتظامی
۲۰۶	بیومه
۲۰۶	بانگلی
۲۰۶	بنگاه راه آهن
۲۰۶	۱ - بیومه
۲۰۴	۲ - بانگلی
۲۰۴	تعریف تقصیرات اداری
۲۰۵	تقسیم تقصیرات اداری به طبقات
۲۰۵	طبقه الف
۲۰۶	مجازات طبقه الف
۲۰۵	طبقه ب
۲۰۶	مجازات طبقه ب
۲۰۶	طبقه ج
۲۰۶	مجازات طبقه ج
۲۰۸	طریق تشکیل کسب و عمل حیات اعضا و ضرورت رسیدگی
۲۱۰	تشکیل کسب و عمل تجدید نظر
۲۱۱	۳ - بزه راه آهن
۲۱۱	باب چهارم - بعضی رایستگان و هیئتین یا ادارات
۲۱۱	هیئت منصفه
۲۱۲	اعضا انجمن نجات انتخابات

۲۲۲	۱- انجمن انتخابات شهر
۲۲۶	۲- انجمن انتخابات مجلسین
۲۲۶	۱- مجلد شورای ملی
۲۲۸	۲- مجلد رسنا
۲۲۸	معتقد
۲۲۹	سرد فتنران
۲۳۰	کار دناسان
۲۴۰	باب پنجم - محاکمات اداری کارمندان ارتشی
۲۵۱	فصل اول - اقسام دادگاهها و تشریف داریک و صلاحتیت آنها
۲۵۲	فصل دوم - اقسام کیفر
۲۵۴	موارد کیفر
۲۵۷	۱- اقسام کیفر
۲۶۲	۲- موارد کیفر
۲۶۲	فصل سوم - رسیدگی دادگاهها
۲۶۲	بدوی
۲۶۴	تجدید نظر
۲۶۵	فوق العاده (فرجام واعاده داریسی)
۲۶۵	۱- فرجام
۲۶۷	۲- اعاده داریسی
۲۶۸	صلاحیت محاکمات ژاندارمری باکجاوکی است
۲۷۲	باب ششم - بعضی محاکمات اداری مختلط
۲۷۲	فصل اول - تخلیفات مامورین شهربانی
۲۷۴	فصل دوم - موارد منسوخه
۲۷۴	باب هفتم - موارد و طرق فوق العاده
۲۷۴	مبحث اول - تصفیه کارمندان دولت
۲۷۴	از طریق قوانین عمومی

۲۷۷	از طریق قوانین اختصاصی
۲۷۷	تصفیه جمعی
۲۷۸	انحلال
۲۸۱	حذف یا کم کردن محاکم
۲۸۱	بازنشستگی
۲۸۵	مبحث دوم — تصفیه فردن قوانین مربوط به روحوا احمد قوام
۲۸۷	مبحث سوم — سازمانها و قوانین مراقبت خان
۲۸۸	{ — قانون محاکمات ادار و رانتهای
	{ ۲ — سازمان دیوان کیفر
۲۸۸	۳ — بازرسی کل کشور
۲۸۸	۴ — قانون منع اخلاء
۲۹۰	۵ — قانون رسیدگی بدارائی کارمندان دولت
۲۹۰	۶ — قانون شورای دولتی
۲۹۷	بخش دوم
۲۹۷	محاکمات ادار و بحساب عملیات مخصوص
۲۰۰	فصل اول — تقسیم و درزر رسیدگی
۲۰۰	فصل دوم — اقدامات انضباطی
۲۰۵	۱ — توبیخ
۲۰۶	۲ — تعلیق
۲۰۷	فصل سوم — انفصال
۲۱۰	خاتمه و نظرات
۲۱۵	منابع رساله

قوانین
و مقررات
محاكمات کارمندان
دولت

رساله مافوق لیسانس
علوم اداری

اثر
محمد احدیان

فارغ التحصیل مافوق لیسانس

علوم اداری

در سال تحصیلی ۱۳۳۳-۱۳۳۴

تیرماه ۱۳۴۱

ان آثارنا تدل علینا

فانظروا بعدنا الی الآثار

در سال ۱۳۲۷ که نگارنده بنمایندگی وزارت کار در کمیسیون اصلاح آئین نامه محاکمات اداری که از نمایندگان کلیه وزارتخانه ها و موسسات دولتی در وزارت دادگستری تشکیل می یافت شرکت مینمودم این ایده و فکر برای اینجانب پیدا شد که با توجه به ذکر نواقص که در عمل بآن برخورد شده و پیشنهاداتی که برای اصلاح آئین نامه مزبور بعمل می آید اصولاً یک مطالعه و بررسی دقیق و تحقیق علمی کلی در این آئین نامه و قوانین و مقررات دیگری که در این زمینه وضع شده بعمل آوردم .

توفیق شرکت در دوره اول مؤسسه علوم اداری این انگیزه را آنقدر تقویت نمود تا آنجا که آنرا موضوع رساله ختم تحصیلی خود قرار دادم گرچه اینجانب از ۳ سال پیش در راه تالیف و تصنیف این رساله گام بر داشته ام ولی در حقیقت بشبهه مقدمات آن از همان سالهای پیش مشغول و ببا پیدایش گسترین فرصت و وجود کوچکترین مدرک و موضوع جمع سوابق مینمودم .

۲- روش

روش نگارنده در رسیدن باین هدف مطالعات قبلی ، تجزیه و تحلیل مدارک و اسناد ، مصاحبه و گفتگو و شور و بحث با اهل اصطلاح و وارد ، مطالعه قوانین و مقررات ، بررسی نظرات دیگران و پرونده ها و سوابق مربوط بموضوع ، مشاهده و تجربه در طول چهارده سال با شرکتها تیکه در محاکمات اداری داشته ام و با برگزیدن روش تتبع و تحقیق علمی ، عینی و تجربی و مذاکره و مباحثه و روش موردی و استقراء و استنباط و بالآخره مطالعه و قیاس مقررات موضوعه مراجع مختلف در حل مطالب و مشکلات برای اخذ نتیجه و بدست آوردن راه حل عادلانه و انزوم ، بوده است .

در این استنتاجات و ارائه طریق با توجه باصل نهفت و عدالت و رعایت شرایط و خصوصیات و کیفیات انزوم مشکلاتی بوده هست که نگارنده با اظهار و بیان آنهاحتی المقدور خواسته ام حق موضوع و امانت در کلام - را اداء نموده باشم .

گفته شده که اگر بنخواهیم تجزیه و تحلیل و ارائه طریق و مراتب دیگر در نیاز مندینها بشود واقع شود باید همواره متناسب با مقتضیات وقت باشد . بنظر نگارنده این نظریه همه جامعومیت ندارد خصوصاً اگر یای حق و عدالت در میان باشد چه این دو مقدمه اگر تمام اعمال و رفتار آدمی است حتی بر مقتضیات وقت زیرا هیچ زمانی را نمیتوان تصور کرد که مقتضیات وقت فی نفسه و باطناً مخالف اعمال حق و عدالت نبوده و آنرا متوقف و یا تابع خود سازد لذا تا آنجا که میسر بوده و زمان و مقدمات اجازه میداد و گرچه خیلی

بیش از آنچه انتظار میرفت در این راه صرف اوقات گردید ولی معذوقم با توجه بمراتب بالا
توفیق رفیق گردید که این رساله را ساخته و پرداخته دارم - امید است مورد توجه قبول
استادان محترم :

استاد راهنما

جناب آقای دکتر محمد وزیری

جناب آقای دکتر نیامسی

جناب آقای دکتر ستاری

قرار گیره و وظیفه خود میدانم از زحمات آنان مخصوصاً از راهنمایی های جناب آقای دکتر محمد
وزیری استاد راهنما قباله تشکر نمایم *

محمد احدیان

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه اول - حقوق اجتماعی - تقدم

(۱) مستخدم عمومی همانطور که در مقام خدمتگذاری است و برای حسن اداء آن بویژه و اجرای صحیح وظائف خود باید دارای حقوق و مزایا و امتیازات قانونی گائی و لازم است که همانطور هم بنسبت وظائفی که در مقابل دولت و افراد مردم دارد بعلت قدرت و توانائی قانونی که در اختیار گذاشته شد باستداری تکالیف و مسئولیت های شدید میباید .

تکالیف و مسئولیت های مستخدم برآورد و جهت میتوان مورد مطالبه افراد داد : اولاً * از جهت تاثیر و وضع استخدام در حقوق اجتماعی او و ثانیاً * از لحاظ وظائف اداری ناشی از استخدام .

الف - تاثیر استخدام در حقوق اجتماعی مستخدمین : مستخدم دولت فردی از افراد جامعه ایرانی است باین عنوان اصولاً * از جمیع حقوق و امتیازات و مسئولیت های قانونی که برای عموم ایرانیان بموجب قانون اساسی و سایر قوانین وجود دارد استفاده میکند و تمام تکالیف ناشی از آن تکلیف میباشد مگر اینکه قانون استثنا و صریحاً وضع خاصی مقرر داشته باشد .

۱ - حقوق مدنی : استخدام عمومی اصولاً * تاثیری در حقوق خصوصی و مدنی اشخاص ندارد و بعضی از کشورهای از جمله ایران بعضی از طبقات مستخدمین مانند افسرانی و مأمورین - سیاسی نظر به مسائل آنها نمیتوانند بدون اجازه مقامات قانونی خود از اروج نمایند و نیز در برخی از کشورهای از جمله مملکت ما وضع استخدام در حقوق مالی مستخدمین بسیار موثر است باین معنی شخصی که وارد استخدام عمومی میشود باید بموجب اظهارات موضوع دارای و کسب خوار را معلوم نماید و صورت دهد و بعداً نیز هر نوع تغییر و تبدیلی اساسی که در شغل او در نتیجه ارتقاء او در هر گونه نقل و انتقالات حاصل میشود اطلاع دهد .

و ارد شدن بخدمات عمومی آزاد و شغل و کسب و قرار گرفتن در مستخدمین اصولاً

(۱) نقل از تقریرها خاستاد گرانمایه جناب آقای دکتر سنجابی در دانشکده حقوق پاتندیسیراتی .

نمی توانند شغل و کسی خارج از خدمات دولتی را اشتغال دهند و یا با اعمال تجارت بیادرت و زنند .
 در مورد شغل کسب کارمندان دولت حتی در خارج از اوقات اداری نیز منع وجود دارد
 این منع طبق قانون منع مداخله و تفرقه و نمایندگان مجلسین را کارمندان دولت در معاملات دولتی
 و کشوری حتی درباره نمایندگان مجلسین مشمول دارد .

حقوق سیاسی - افراد ایرانی بعنوان عضو جامعه ایرانی دارای حقوق و مزایا و
 اختیاراتی میباشند که اصول آن بموجب اجتنافات و حق شرکت در انجمنها و احزاب و حق رای در آن
 و انتخاب شدن در مجلس شورای ملی و مجلس سنا و انجمنهای ملی .

شغل و عنوان مستخدم با اصول * استفاده از این حقوق را سلب می نماید و در نتیجه مگر اینکه
 بموجب قانون احکام خاصی مقرر شده باشد .

مستخدمین اصولا * حق شرکت در انتخابات و منتخب شدن به عضویت و جامع عمومی را -
 دارند . - استثناء این قاعده در مورد افسران و افراد ارتش و شهرستانی و زاندر عمری است و نیز -
 فرمانداران و روسای ادارات دولتی بمناسبت شغل و مقام آنها از حوزه تابعیت خود و وزراء و معاونین
 وزارتخانه ها در تمام کشور از حق انتخاب شدن نمایندگی مجلس شورای ملی محروم میباشند .

هر طبق قانون اساسی مقصود از حقوق سیاسی حقوقی است که افراد برای شرکت در مقررات
 کشور و امور عمومی وجود دارد مستخدمین آزاد می نمایند سیاسی که بمجموع افراد ایرانی داده شده
 است بهره مند میباشند بنا بر این میتوانند احزاب سیاسی تشکیل دهند و یا در احزاب سیاسی -
 مختلف وارد گردند و محدودیت آنها در این مورد همان است که طبق مقررات برای عموم ایرانیان -
 وجود دارد - بموجب قسمت اول ماده یک قانون استعدام کشوری اعمال تشریفات سیاسی در امور اداری
 ممنوع است بنا بر این روسای ادارات نمی توانند مستخدمین را به داشتن سلسله سیاسی و یا شرکت و یا

عدم شرکت در احزاب سیاسی و ادار نمایند . در خارج از محیط اداری مستخدمین میتوانند —
تظاهرات و اقدامات سیاسی مجاز نمایند از آنجمله با توجه به لایحه قانونی منجوبات مصوب —
۱۳۳۴ (۱۳۳۷) حواله انتشار مجله علمی ادبی غنی و هنری دارند .

آیا مستخدمین حق تشکیل اتحادیه و سندیکا دارند ؟ — قوانین در این خصوص
ساکت است ولی بموجب قاعده کلی از ادیان جنبشها و اجتماعات (اصل بیست و یکم قانون اساسی)
مستخدمین مانند سایر اصناف میتوانند برای مطالبه و دفاع از حقوق صنفی خود تشکیل اتحادیه
بدهند اکنون نیز اتحادیه های مختلف مستخدمین وجود دارد که مقامات دولتی رسمی و قانونی
بودن آنها را عموماً تصدیق نمودند .

اما اعتصاب و تعطیل دسته جمعی کار در حقوق اداری و جزائی بخود بخود جرم نیست
ولی تقصیر اداری شدید محسوب شد و مقامات اداری مافوق میتوانند مستخدمین را به علت —
ارتکاب این امر مورد تعقیب و محاکمه و مجازات اداری قرار دهند .

چنانکه ماده ۱۳۱ اصول تشکیلات دولتی مقرر است که در احکام و مقررات
و ضوابط سازمان اداره مدعی عمومی و مستخدمین اداری و متناظرین خدمت و وکلان هدایه را انفصال
فوری و عدم پذیرفته شدن بخدمت دولتی و وکالت در هدایه است .

ولی باید گفت که اصولاً اعتصاب حق نیست که حد و دایره آن بموجب قانون معلوم شده باشد
بلکه حادثه وعلی است متکی بر زور و قدرت جمعی و اثران ناشی از همین صفت و خاصیت است —
چنانکه اعتصاب چند روز اخیر معلمان در اردیبهشت ماه ۱۳۴۰ نشانها منتهی بدست آوردن
حقوق مورد مطالبه شان شد بلکه سبب سقوط هیئت دولت وقت نیز گردید .

ب — وظائف اداری مستخدمین — نتیجتاً پیش از این است

۱ — رعایت قانون و مقررات — اولین و مهمترین وظیفه تمام دولت و مستخدمین دولت انجام

دادن وظایف و ادار کردن امور عمومی بر طبق قوانین و مقررات است - مستخدمین باید بتوانند
 و مقررات مربوط به مشاغل خود را بدانند و آن را در حد و صلاحیت و اختیارات خود اجرا نمایند .
 عند اجراء وظایف قانونی و یا تخلفی از حد و دیگر قانون مقرر داشته اعلا جرم است و مجازات
 آن بر حسب اوضاع و احوال و اهمیت موضوع و میزان اختیارات درجه مسئولیت مستخدم متخلف
 میباشد .

۲- رعایت انضباط . امور اداری بر حسب سلسله مراتب بین ادارات و دوائر و کارمندان
 تقسیم شده است . مأمورین باید در مواظبت میانه در کسب وظایف خود را با رعایت قانون و مقررات -
 بر طبق دستور و نظر و امر رؤسا مافوق انجام دهند .

۳- رعایت انتظامات داخلی - انتظامات داخلی عبارت از قواعدی است که برای حضور در
 اداره ساعات کار و

۴- رعایت امانت - مستخدمین وظایف خود را نسبت بدولت و مردم باید با حسن نیت و خیر
 خواهی و علاقتند و در بعضی موارد امانت انجام دهند - مسئولیت مستخدمین دولت از مسئولیت
 خدمه و کارمندان موسسات خصوصی بیشتر است زیرا این اشخاص در خدمت شخص دیگری
 هستند و منافع او را در حفظ میدانند ولی مستخدمین دولتی کسی نیست و عهد بدار امور و مصالح
 و منافع عمومی است .

ج - مسئولیت مستخدم - عدم رعایت وظایف و تکالیف ناشی از استخدا ممکن است موجب
 سه نوع مسئولیت باشد : مسئولیت جزائی ، مسئولیت تعالی و مسئولیت انضباط اداری

که چون مسئولیت جزائی جزئیکی در مورد و مسئولیت تعالی از موضوع بحث است در رساله خان
 است لذا بموضوع بحث که مسئولیت اداری و انضباطی است میپردازیم .

مسئولیت ها را اداری و انضباطی - مستخدمین دولت ممکن است مرتکب سه نوع جرم و -

۱- جرم‌های عمومی که مثل سایر افراد مردم در دادگاه‌های عادی جزائی مورد تعقیب قرار میگیرند

۲- جرم‌های مختصی هستند که مشمول مقررات دیوان کیفرکارکنان دولت است

۳- تقصیرات و تخلفات انضباطی که ناشی از عدم رعایت انتظامات اداری است و در هیئت حاکمه ادارین مورد رسیدگی واقع میشود.

فوق حد مجرم بمعنی قانون مجازات با تقصیرات و تخلفات انضباطی این است که در جرم -

حدود گستری و گفیری آن مجرم عامل اصلی تعقیب و مجازات است و حال آنکه در تخلفات اداری

منظور تنبیه و تنبیه مستخدم و اصلاح امور اداری است در اولی سوء نیت وجود دارد ولی -

در دومی سوء نیت نیست و مجازات بیشتر متوجه تصور و فعلت و مستقی و فراموشی است به همین

جهت کیفر انضباطی فقط در موقعی قابل اجرا است که عنوان مستخدم باقی باشد و آن از خاتمه

خدمت موردی برای اعمال آن نخواهد بود.

مقررات مربوط باین نوع تقصیرات و ترتیب محاکمه و مجازات آن موضوع فصل سوم قانون -

استخدام کشوری در مواد ۳۲ تا ۴۲ و این نامه محاکمات ادارین مصوب بتیر ۱۳۶ هیئت وزیران

و مصوبات دیگری که بعدا بیان خواهد شد میباشد.

* بیان مقصود از آنچه گذشت *

در مظهر گذشته اندازهای اثرات و شرع استخدام دولتی در حقوق اجتماعی مستخدمین از

قبیل حقوق مدنی و حقوق سیاسی و همچنین وظائف اداریان که از استخدام ناشی میشود -

بیان گردید و در مقام مقایسه با افراد عادی چنین نتیجه میشود که در مقابل مزایاتی که مستخدمین

از استخدا هم موقعیت ممتاز اجتماعی آن بدست ماورد تا اندازه ای گذرد هم از لحاظ حقوق اجتماعی نظر بموقعیت و تعهدات استخدای خود که قسمتی مدون و قسمتی هم تابع صرف وفاداری است شامل آنها میگردد دارند و از نظر انجام وظائف ادارتی نیز نظاماتی بیشتر و شدید تر از آنچه در باره افراد عادی و مستخدمین غیر دولتی معمولی و متبع است در باره آنان اجراء میگردد و روشن میگردد که جامعه و دولت در قبال امتیازات و شخصیتی که بآنها داده است چه انتظاراتی در انجام وظائف و خدمت بخیر و صلاح خود و مملکت از آنان دارند و چگونه باید این موقعیت و امتیازات و اختیارات را که بکاربردن بمرجع صحیح کفایتی آنها بقتضای زمان اشتغال و حیات اداری برای آنان باقی است حتی پس از دوران بازنشستگی و مرگ هم چند باره خود و بازماندگان آن وجهه در باره مملکت و مملکت باقی میباشد حفظ و اعمال نمایند و بر مابیت این گفته ها است که نظاماتی شدید و خفیه در باره ان وضع و اجراء میشود که نگارنده قسمت "محاکات اداری" آنرا مورد بحث و تحقیق قرار داده است .

واینها بحث در موضوع رساله :

فصل دوم

۱ - مستخدم رسمی کیست ؟

طبق ماده ۱ قانون استخدا ام کشور مصوب ۲۲ تیر ۱۳۰۱ در خدمت رسمی عبارت است از دارای بودن شغل ثابت در یکی از وزارتخانهها و ادارات دولتی پس مستخدم رسمی کسی است که دارای شغل ثابتی در یکی از وزارتخانهها و ادارات دولتی باشد .

گرچه نقضات را قانون استخدام مخصوصی است که موخر بر قانون استخدام کشوری یعنی در ۲۵

حفل ۱۳۰۲ شمسی تصویب گردید بولی تعریف فوق شامل آنان نیز میگردد چنانچه در قانون مزبور

تعریفی مستقل در این زمینه ننشاند و بنا بر این مستثنی از این تعریف نیز بود و پس تعریف ماده ۱

قانون استخدام عنوان "دارا بودن شغل ثابت در یکی از وزارتخانه ها و ادارات دولتی"

جامع بود و مقنن خود را بر نیازی استقامت تا در باره رسمی بودن خدمت نقضات تعریف

خود را تجدید نماید و در حقیقت مقنن قانون استخدام نقضات را که "قانون استخدام حکام محاکم

عدلیه و صاحبان پارک" تصحیح نمود بدینسان قانون استخدام کشوری را استقامت با توجه -

باینکه مرگه در سایر وزارتخانه ها و ادارات دولتی تصحیحاتی استخدامی از قبیل بیطانی حکمی

روز مزد و غیره که مشاغل غیر ثابت هستند عنوانی دارد و در وزارت دادگستری از نظر شغل قضایا -

چنین عنوانی ظهوری ندارد و آنچه که مربوط بقضا و لا ینفک از آن است همه خدمت ثابت است -

میباشد مع الوصف شاید برای رفع شبهه و توهّم در ماده ۱۶ قانون استخدام نقضات ماده ۱۰ قانون

استخدام کشوری که همان استخدام رسمی است و ماده ۲۲۶ و ۱۴۹ قانون اخیرالذکر در شمول آن -

بقضایا محاکم و صاحبان پارک تصریح شده است .

تا قبل از سال ۱۳۰۱ شمسی استخدام کارمندان دولت و وضع ادارات آن ترتیب منظم و خاصی

نداشت در این سال که تصادف با دوره چهارم تقنینی مجلس شورای ملی بود قانونی بنام "قانون

استخدام کشوری" وضع گردید - حکام محاکم عدلیه و صاحبان پارک جزو رسمی و ارتشیا

مشمول این قانون نیستند زیرا برای هر یک از آنان قانون استخدامی خاص تدوین و تصویب گشته

است .

قانون استخدام کشوری در فصل سوم تحت عنوان "حقوق محاکم و مجازات" محاکمه کارمندان

رایج یعنی نمود و اصول و اساسین طریقها از ماده ۳۳ تا ۴۱ بیان کرده بود. ماده ۴۲ نیز طرز جریان محاکمه و همچنین تشکیلات و تقصیرات اداری و تمهین مجازات هریک از آنها را موقوف بنظامنامه علیحد نمود تا است .

مقدمه سوم

سیر تاریخی و تحول نظامنامه محاکمه اداری

تأهل از وضع آئین نامه محاکمات اداری ۱۳۱۵ و آئین نامه ها دیگر طبق ماده ۲۱ این - آئین نامه (۱) هریک از وزارتخانه ها و ادارات مستقل با توجه بقانون استغداد ام کشوری (ماده ۴۲) نظامنامه محاکماتی خاص را استقامت کنندگانند و با این نظامنامه ها که در یکی از مجموعه های قوانین جزائی (۲) کتابخانه مجلس شورای ملی مندرج بود برخوردیم که یکی نقل از " لایحه قانون - تشکیلات مالیه کل مملکت ایران " و دیگری " نظامنامه طرز جریان محاکمه و تشکیلات تقصیرات اداری " مصوب ۲۱ سنبله ۱۳۰۲ " میباشد که هر چه وضع آن برای تمام مستخدمین کشوری بود موقوف با توجه ماده ۲۱ آئین نامه نوزاد الذکر معلوم میشود همینست که استقامت .

(۱) ماده ۲۱ نامبرده - در نظامنامه های اختصاصی محاکماتی که در وزارتخانه ها و ادارات مستقل طبعی است و این نظامنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا میباشد . . . " و اگر چه بعد از نظر احتیاج وزارتخانه ها و موسسات دولتی دیگر نظامنامه های اختصاصی تدوین شد که در ضمن هر ساله بان برخوا هم خورد

(۲) مجموعه قوانین جزائی شماره ۵۴ / ۱۳۸ کتابخانه مجلس شورای ملی

تقسیم کلی

در این چند سال اخیر سیستم اداری مختلفی نیز مداخلت امریکاییان در ایران ایجاد شد و که اساسی مختلفی یافتند از آنجمله مندرج عطاات مشترک امریکاد ایران و حساب عطاات مخصوص می باشد که در موقع خود مختص در این زمینه توضیح خواهد شد - در این سیستم نیز برای کارمندان دولت تخلفاتی ذکر شد است و چون این سیستم از سیستم عمومی دولت ایران جدا است لذا موضوع رساله بعد قسمت کلی محاکمات عمومی و محاکمات بحساب عطاات بختی گردید -

بخش اول

محاکمات عمومی

مقصود از محاکمات عمومی عموم محاکماتی است (با توجه به استثنای فوق) که طبق مقررات و قوانین عمومی یا مخصوصه رباره مستخدمین دولت بسبب شغل و وظایف آنها بطور اعم یا هر یک از آنها طبقه و نوع وضع شغلی آنها از نظر انضباط اداری بعمل میاید حتی در این مورد وزراء نیز مستثنی نیستند چنانچه نیز مستخدم دولت محسوبند و بران جرائم و تخلفات آنان نیز مقرراتی وضع گردید است و لذا از محاکمات آنان نیز در حد محاکمه کارمندان دولت بحث شده است .

این بخش مشتمل بر پنج باب است :

کدوری

قضائی

لشگری

مختلط

فوق العاده